

“BİR DELİNİN GÜNLÜĞÜ”: ÇİN TARİHİNDE LU XUN’U ARAMAK

“A Madman’s Diary”: Tracing Lu Xun in Chinese History

 Yusuf SAYAR

Kapadokya Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Nevşehir, Türkiye. yusufsayar0@hotmail.com

Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş/Received:
15.08.2022

Kabul/Accepted:
18.09.2022

Sayfa/ Page:
123-133

Öz

Köklü tarihe ve kültüre sahip ülkelerde tarihe karşı çıkmak, kültüre yenilik getirmek ve toplumda yeniliğin temsilcisi olmak gibi hususlar, zorlu süreçleri de beraberinde getirmektedir. Kadim bir geçmişe dayalı tarihe ve kültüre sahip ülkelerden biri olan Çin’de de modern çağla birlikte gelen yeniliklerin kabulü ve yaşatılması kolay olmamıştır. Bu bağlamda, Çin’de en önemli öncülerden biri, edebi ve aydın kişiliğiyle Lu Xun olmuştur. Lu Xun, Çin kültürü ve toplumundaki eskiye dayalı yanlış uygulamaları, tutumları, düşünceleri ve yaşam biçimini yakından inceleyerek Batı’nın da etkisiyle bunlara karşı durmayı ve modern çağın getirdikleriyle birlikte Çin tarihi ve kültüründe bir değişim sürecini başlatmayı hedeflemiştir. Bu amaç için ise edebiyatı bir araç olarak görmüş ve kullanmıştır. Sadece edebi camiayı etkilemekle kalmayan, Mao Zedong gibi politikacılara da ilham kaynağı olan Lu Xun, zamanla eserleri ve fikirleri sayesinde hem edebi hem de politik bir simgeye dönüşmüştür. Bu bağlamda, bu sürecin başlamasındaki en büyük rol, Lu Xun’un kısa öykülerindedir. Özellikle ilk öykülerinden biri olan “Bir Delinin Günlüğü”, Lu Xun’u anlamak, Çin toplumunu incelemek ve Çin kültüründeki eski ve yeni çatışmasını analiz etmek için başvurulacak ilk kaynaklardan biridir. Bu çalışmada, “Bir Delinin Günlüğü”nde Lu Xun’un fikirlerinin izleri aranacak ve Çin tarihinde Lu Xun’un yeri incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Çin, Lu Xun, Tarih, Kültür, Edebiyat

Abstract

In countries with a deep-rooted history and culture, issues such as opposing history, bringing change into culture and being the representative of change in society bring along difficult processes. In China, which is one of the countries with a history and culture based on an ancient past, it has not been easy to accept and keep alive the changes that come with the modern age. In this context, one of the most important pioneers in China has been Lu Xun with his literary and intellectual personality. By closely examining the old wrong practices, attitudes, thoughts and lifestyles in Chinese culture and society, Lu Xun aimed to stand against them with the influence of the West and to initiate a process of change in Chinese history and culture with what the modern age brought. For this purpose, he considered literature as a tool and used it in this way. Lu Xun, who not only influenced the literary community, but also inspired politicians such as Mao Zedong, gradually became both a literary and political icon thanks to his works and ideas. In this context, Lu Xun's short stories play a major role in starting this process. Especially one of his first stories, “A Madman’s Diary”, is one of the first resources to be applied to understand Lu Xun, to examine Chinese society and to analyze the conflict between the old and new in Chinese culture. In this study, the traces of Lu Xun's ideas in “A Madman’s Diary” will be searched and Lu Xun's place in Chinese history will be examined.

Keywords: China, Lu Xun, History, Culture, Literature

Atf/Citation: Sayar, Y. (2022). “Bir Delinin Günlüğü”: Çin Tarihinde Lu Xun’u Aramak. *MECMUA-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi* ISSN: 2587-1811 7(14), 123-133.

Giriş

Çin Edebiyatı ve tarihinde önemli bir yere sahip olan Lu Xun, çocukluğunda içinde büyüdüğü geleneksel Çin kültürünün eksikliklerini ve yanlışlarını görmüş, toplumu birçok açıdan gözlemleyerek asıl problemin eskiye dayalı kültür ve yaşam tarzında olduğunu fark ederek bunlara karşı Batı'nın da etkisiyle direnmeye ve toplumu modernizme yönlendirmeye çalışmıştır. Yıkılması zor bir sistemi yıkmaya umudu, çalışma arkadaşlarından biri olan Chin Hsin-yi tarafından canlandırılan Lu Xun, Sun Yat-Sen'in toplum yaşamını iyileştirme amacıyla diktatörlüğe dayanan Çin tarihine karşı bir devrimle Çin'e yenilik getirme fikirlerinden etkilenmiştir. Görüşleriyle, çalışmalarıyla ve eserleriyle sadece yaşarken değil, öldükten sonra da birçok kişiye ilham veren Lu Xun, Çin tarihinde öncülerden Mao Zedong'u da büyük oranda etkilemiş, Lu Xun'un fikirleri Komünist parti tarafından slogan olarak benimsenmiş ve parti yararına kullanılmıştır. Bu açıdan, Lu Xun Çin tarihinde yol göstericiliğiyle, öncülüğüyle, lider edebi kişiliğiyle ve modern Çin Edebiyatı'ndaki yeriyle Çin'in en önemli isimlerinden biri olmuştur.

Lu Xun'un eski ve köklü bir toplum içinden değişim ve gelişim göstererek bulunduğu noktaya geliş sürecini anlama noktasında, en önemli ve ilk eserlerinden biri olan "Bir Delinin Günlüğü" büyük önem arz etmektedir. Bu açıdan bu çalışma, Lu Xun'un, "Bir Delinin Günlüğü" eserindeki ana karakterle bağdaştırıldığında, köklü Çin tarihi ve kültürüne direnerek Çin toplumunun yeniliğin müjdecisi "deli"si rolünü hakkıyla yerine getirdiğini, Çin'de dönem kapatıp açmış bir öncü olduğunu ortaya koymayı amaçlamaktadır.

1. LU XUN

Asıl ismi Zhou Shuren olan Lu Xun, 1881'de Shaoxin'de bilge bir ailenin üyesi olarak dünyaya gelmiştir. Alkol ve afyon bağımlısı olan büyükbabası Zhou Fuqing rüşvet sebebiyle tutuklanıp hapis cezası alınca, babası Zhou Boyi kamusal mesleklerden men edilmiş ve aile 1890'lı yılları ekonomik zorluklarla geçirmiştir (Davies, 2013, s. 2). Bu sebepten, Lu Xun annesi ile daha güçlü bağlar ve yakın bir ilişki kurmuştur. Ailedeki dört çocukta biri olan Lu Xun'un, biri erken yaşlarda ölen ve diğer ikisinin isimleri Zuoren ve Jianren olan üç kardeşi vardır, bu iki kardeş büyüme kendisi gibi ünlü aydınlardan olmuştur (Davies, 2013, s. 2). Çocukluğunda babasının uzun süren hastalığından dolayı ona ilaç almak için 4 yıl boyunca neredeyse her gün bir rehinci dükkanına ve bir eczaneye gittiğini söyleyen Lu Xun, bu süreçte reçeteyi yazan doktorun çalışma yöntemini ve ülkesindeki sağlık sektörünü yakından inceleme fırsatı bulmuştur (Hsun, 1972, s. 1). Doktorun reçetelerinde sıradan ilaçlara ek olarak ve görülmemiş yöntemlerle hazırlanan geleneksel otların katıldığı bitkisel ilaçların da bulunduğunu gözlemlemiş, bütün bu tedavi yöntemleri ve ilaçlara rağmen babasının sağlığı kötüden daha kötüye gitmiş, bu da aslında uygulanan prosedürün ve sürecin faydasız olduğunu Lu Xun'a göstermiştir (Hsun, 1972, s. 1).

Bu tecrübe, Lu Xun'un toplumun ve bireyin gerçek yüzünü görmesine bir vesile olmuş, farklı yüzler görmek ve alternatifleri keşfetmek amacıyla Nanjing'e gidip okul hayatına orada devam etmeye karar vermiş, kendisine bir çıkış yolu aramıştır (Hsun, 1972, s. 2). Sınavlara girerek klasik eğitim almanın en kabul gören yöntem olduğu bu süreçte, annesinin kendisine yol masrafını sağlamaktan ve gidişine ağlamaktan başka seçeneği kalmamıştır çünkü Xun, bunları sürecin doğal bir parçası olarak düşünmüş, her şeye rağmen geleneksel eğitimden ve toplumdan bir kaçış yolu bularak kendisine yeni bir yol çizeceğini göstermiştir (Hsun, 1972, s. 2). Xun, bu dönemde eğitimdeki hakim anlayışa eleştiri olarak "Yabancı konuları inceleyen herkesin toplum tarafından küçük görüldüğünü, bu kişilerde iyiye dair bir şeyin kalmadığına ve bu kişilerin çaresizce ruhlarını şeytana sattığına inanıldığını" söyler (Hsun, 1972, s. 2). Bunlara rağmen, Xun 1898'e kadar Shaoxin'de okumuş, sonrasında Nanjing'de Jiangnan Deniz Harp Okulu'nda okul hayatına devam etmiştir. İlk defa burada doğa bilimi, aritmetik, coğrafya, tarih, çizim ve beden eğitimi dersleri almış, insan vücudu, kimya ve hijyen üzerine okumalar yapmıştır (Hsun, 1972, s. 2). Buradan öğrendikleriyle Lu Xun gördüğü hekimlerin kasten ve bilerek

"şarlatan"lık yaptıkları kanısına varmış, bu hekimlerin muayene ettiği hastalara ve onların ailelerine acımaya başladığını belirtmiştir (Hsun, 1972, s. 2). Bu süreç, Xun'un geleneksel Çin toplum düzeni, sağlık sektörü ve toplumdaki uygulamaları daha fazla irdelemesine ve kendi özgün fikir dünyasını şekillendirmesine ortam hazırlamıştır.

1989'da Nanjing'de Maden ve Demiryolu okuluna geçiş yapan Lu Xun, çeviri tarih kitaplarından Japon Devrimi'nin kökeninde Batı tıp biliminin etkilerinin olduğunu öğrenmesiyle, 1902'de devlet bursu ile Japonya'ya bir tıp okulunda okumaya gitmiştir (Hsun, 1972, s. 2). Önce Tokyo'da sonra Sendai'de olmak üzere yedi yıl Japonya'ya okumuş ve Sendai'den Tokyo'ya dönerek çeviri ve yazma üzerine kariyerini geliştirmiştir (Davies, 2013, s. 2-3). Japonya'da tıp okuduğu dönemde, Çin'e geri döndüğü zaman babası gibi yanlış tedavi uygulanan hastaları iyileştirebilmenin, savaş çıkarsa cephede ordu doktoru olarak çalışmanın ve yurttaşlarının reforma ve devrime olan inancını güçlendirmenin hayalini kurmuştur (Hsun, 1972, s. 2). Tıp derslerinin sonunda ders saatini doldurmak için hocalarının Rus-Japon Savaşı'ndan kesitler ve filmler izlettiğini söyleyen Lu Xun, bir gün bu filmlerden birinde elleri bağlanmış bir Çinli ve onun etrafında duran birkaç güçlü ve kuvvetli Çinli adamlar görür. Filmdeki yoruma göre, elleri bağlı olan Çinlinin bir Rus ajanı olduğu için başının kesildiği, çevresindeki Çinlilerin de gösteriyi izlemeye ve eğlenmeye geldiği söylenir, bu film Lu Xun'u derinden etkiler çünkü asıl problemin insanların hasta veya sağlıklı olması değil, "zayıf ve geri kalmış bir ülkenin insanları ne kadar sağlıklı veya güçlü olursa olsun, bu filmde olduğu gibi sadece ibret için kullanılacağını veya böyle boş gösterilere seyircilik yapacaklarını, bu yüzden kaçının hastalıktan öldüğünün bir önemi olmadığını" fark eder, bunun üzerine okul dönemi bitmeden Tokyo'yu terk ederek Çin'e geri döner (Hsun, 1972, s. 2-3).

Tokyo'daki tecrübeleriyle, Çin'in gelenekselden moderne geçişinde ilk adımın Çin'deki hâkim geleneksel ruhu değiştirmek olduğu kanısına varan Xun, edebiyatın bu amaç için en uygun araç olduğu sonucuna varmış ve edebi bir hareket başlatma kararı almıştır (Hsun, 1972, s. 3). Bu kararlar, kendisi gibi düşünen birkaç arkadaş bulabilmiş, birlikte "yeni doğuş" anlamına gelen bir dergi kurmayı ve bu amaçla yayınlar yapmayı hedeflemişler, bunun için *Yeni Hayat* dergisini çıkarmaya karar vermişler, fakat maddi yetersizlik ve ortakların ayrılması sebebiyle derginin yayın süreci planladıkları gibi sürmemiş, talihsizlikler sonucu *Yeni Hayat* dergisinin basımına devam edememişlerdir (Hsun, 1972, s. 3). Ne bir destek ne de bir direnç gördüğü bu acı tecrübe, Lu Xun'un yalnızlık hissini artırmış ve onda, davasında kitleleri peşinden sürükleyemeyeceği hissi uyandırmıştır (Hsun, 1972, s. 3-4). Arkadaşı Chin Hsin-yi bir gün kendisini ziyarete gelince Lu Xun'un eski yazıları kopyaladığını ve çoğalttığını görüp bunu neden yaptığını sormuş, bunun yerine kendi eserlerini yazmasını tavsiye etmiştir (Hsun, 1972, s. 4). Chin Hsin-yi, *Yeni Hayat*'tan etkilenerek basılmaya başlanan ve ihtilal döneminin sol görüşlü en etkili dergilerinden biri olan *Yeni Gençlik* dergisinin editörlerinden biridir ve Xun'u da yazmaya teşvik etmeyi istemektedir. Aralarında şu konuşma geçmiştir:

(Lu Xun): Tek bir penceresi olmayan, içinde yakında nefessizlikten ölecek birçok insanın uyuduğu, kesinlikle yıkılmaz demir bir ev düşün. Uykularında ölecekleri için ölümün acısını hissetmeyeceklerini sen biliyorsun. Şimdi bağırarak uykusu hafif olan birkaç kişiyi uyandırarsan, bu şanssızlara kaçınılmaz ölümün acısını yaşatmaktan başka bir şey yapmamış olursun, peki sence bu durumda sen onlara iyilik mi yapıyorsun?

(Chin Hsin-yi): Ama birkaçı uyanırsa, demir evin yıkılabileceği konusunda doğacak olan umudu inkâr edemezsin. (Hsun, 1972, s. 5)

Bu konuşma, Lu Xun'a uyuyan Çin toplumunu uyandırarak geçmişin ve geleneğin inşa ettiği demirden evi yıkma umudu kazandırmış, onu tekrar harekete geçirmiştir. Bunun üzerine, yalnızlığını, umutsuzluğunu, karamsarlığını yenmek ve kendisi gibi direnenlere amaçlarını hatırlatarak cesaret vermek için Xun "Bir Delinin Günlüğü"nü yazmış, sonrasında hikayeleri, şiirleri, makaleleri ve tarihsel yazılarıyla yazmayı bırakmamıştır (Hsun, 1972, s. 5). Xun, "Bir Delinin Günlüğü"nde, toplumu, bireyi yiyen bir sistem olarak anlatmış, geleneksel Çin kültürüne karşı çıkmış, bu eserini 1918'de *Yeni Gençlik*'te yayımlamıştır. Bu öyküden sonra yazdığı "Ah Q'nun Gerçek Hikayesi"

başlıklı öyküyle de eski düzeni reddederek modern ruha geçişi vurgulamıştır. Bu iki öykü, Xun'u modern Çin Edebiyatı'nda en önemli yazar ve lider haline getirmiştir.

Lu Xun, 1906'da evde annesine yardımcı olacak birini sağlamak amacıyla anlaşmalı bir evlilik yapmıştır (Davies, 2013, s. 3). Xun, Hangzhou ve Shaoxing'de öğretmen olarak, Nanjing'de eğitim memuru olarak çalışmıştır. Bu tecrübelerinden sonra, Beijing eğitim bakanı olarak göreve başlamış, eğitimle ilgili birçok faaliyette bulunmuş, çeşitli üniversitelerde ders vermiş ve Çin Edebiyatı üzerine çeşitli çalışmalar yapmıştır (Davies, 2013, s. 3). Bu sırada, kendisi gibi modernizmle ilgilenen ve *Yeni Gençlik* aracılığıyla tanıştığı entelektüeller ve Lu Xun edebiyatta 'Baihua' yani günlük modern dilin kullanılmasını savunmuşlar, bu dili eserlerinde kullanan elit grubu oluşturmuşlardır (Davies, 2013, s. 9).

"Lu Xun" ismi, 1918'de yayımladığı ve modern Çin dili ile yazdığı kısa öyküleri ile duyulmuş, yurtiçi ve yurtdışında ünü hızlıca yayılmış ve 1920'lerin başında modern Çin Edebiyatı'nda öncü haline gelmiştir (Davies, 2013, s. 3). Bu süreçte ortaya çıkan 4 Mayıs 1919 olayları Lu Xun'u ve Yeni Kültür Hareketi'ni anlama açısından oldukça önemlidir çünkü temelinde yeni fikirlerin doğuşunda ve kabul edilmesinde edebiyatın bir silah ya da araç olarak kullanılabilceği fikri yatmaktadır. 4 Mayıs hareketi, Çin hükümetinin, Almanya'daki bazı topraklarını savunmada pasif kalarak Japonya'ya devretmesi üzerine içinde öğrencilerin, iş insanlarının, işçilerin de bulunduğu gruplarca hükümetin kendi topraklarını savunamamasına karşı bir direniş ve Japonya ve Batı dünyasının Çin'e müdahalesine karşı bir öfke göstergesi olarak eylemlerin yapıldığı bir hareket olmuştur (McDougall, 1980, 9). Daha çok gençlerin katıldığı bu hareket, Çin hükümetinin başarısızlığını göstermiş ve geleneksel Çin kültürü ve anlayışına karşı çıkarak, milliyetçi duyguların korunmasını sağlarken bir taraftan da yenilikçi kültürün benimsenmesini, Batılı ilaçlar ve tedavi yöntemleriyle Çin'deki hastalıklara çare bulunmasını, gelenekselden modernizme geçişin hızlanmasını, klasik dilden konuşma diline geçişi savunan elitlerce desteklenmiş ve Çin'de Lu Xun'un demirden evin yıkılması için öngördüğü umut doğmuş, hükümet ve kültür karşıtı bir neslin varlığı gözler önüne serilmiştir.

Bu dönemde, özellikle 1920'lerin ilk yıllarında, Sun Yat-Sen'in liderlik ettiği görüşler Lu Xun için büyük önem taşımıştır. Sun Yat-Sen, Çin İmparatorluğu'nun devrilmesi üzerine 1912'de kurulan Çin Cumhuriyeti'nin geçici ilk cumhurbaşkanı olmuş, Sovyet Birliği'nin desteğiyle Çin'de yapılabilecek bir devrimin Çin halkı yararına olacağını savunmuştur (Davies, 2013, s. x, 28). Sun Yat-Sen'in "*toplum yaşamını garantiye almak*" amacı taşıyan bu devrim hareketi, milliyetçi tabanda oluşsa da Marksist işçi sınıfından gördüğü destekle Komünist hareketlerle birleşmiş, Sun Yat-Sen'in fikirleri sloganlaşmış ve sonunda Sun Yat-Sen de kendi hareketi ile Komünist hareketin arasında bir fark olmadığını kabul etmiştir (Davies, 2013, s. 28). Sun Yat-Sen'in amacı, Sovyet Birliği'nin desteğini alarak Komünist kesim ile bütünleşmiş bir Milliyetçi Parti idaresi kurmak ve eski Çin diktatör yönetimlerine ve bu yönetimlerin uygulamalarına karşı çıkarak Çin'e yenilikçi bir devrim getirmek olmuştur, bu sayede Komünizm de siyasette kendine yer edinmiştir; ne var ki, kısa bir süre sonra Sun Yat-Sen kanser sebebiyle ölmüştür (Davies, 2013, s. 28). Sun Yat-Sen, eski yönetimlere ve düzene karşı çıkarak Milliyetçi ve Komünist vaatler barındıran devrime öncülük etmesiyle Lu Xun'u etkilemiş, Lu Xun'un fikirlerini edebi açıdan yönlendirebilmiştir (Davies, 2013, s. 28). Özellikle Çin geçmişine karşı başlatılan edebi devrimde Lu Xun, Sun Yat-Sen'in siyasette yaptığı gibi, toplumdaki bireyin ilerlemesini, refahını, özgürlüğünü ve haklarını ihlal eden eskiye dair ne varsa bunlara karşı durarak bireyi ve toplumu yeni ve devrim sonrası bir geleceğe taşımayı hedeflemiş, bu doğrultuda eserler vermiştir.

1926'da Lu Xun, Guangzhou'da Xiamen ve Sun Yat-Sen üniversitelerinde ders vermeye başladığı sırada Çin'in farklı bölgelerinde rejime karşı ulusal birlik ilan eden iç savaş çıkmıştır. Lu Xun, 1927'yi Eylül ayına kadar Guangzhou'da geçirmiş, sonrasında 1927'den öldüğü yıl olan 1936'ya kadar burada yazarlık ve çevirmenlik yaparak yaşamıştır (Davies, 2013, s. 3). Lu Xun'un Japonca ve Almanca'dan çevirdiği birçok eseri bulunmaktadır ve Batı Edebiyatı hakkındaki birikimi, onun Çin Edebiyatı'nda

önemli bir yere sahip olmasına olanak sağlamıştır. 1938'de *Lu Xun'un Bütün Eserleri* başlığıyla, Xun'un eserlerinin toplandığı bir kitap basılmış ve bu kitap büyük yankı uyandırmıştır. Lu Xun'un fikirlerine ve eserlerine gösterilen ilgi Xun'un ölümünden sonra da giderek artmış, Xun'un Çin Edebiyatı'ndaki yeri güçlenmiş ve kendisi Modern Çin Edebiyatı'nın öncüsü olarak kabul edilmiştir.

1920ler ve 1930larda, Çin'de ekonomi ve bireysel refah seviyesi hızla kötüleşirken, yeni elit neslin zihninde öne çıkan temel fikirler sosyal adalet, ulusal özgürlük, bireysel tatmin gibi konular üzerine olmuştur (McDougall, 1980, s. 9). Milliyetçi Guomintang hükümetinin reform girişimleri de sadece hükümetin başarısızlığını ve yetersizliğini gözler önüne sermekle kalmamış, aynı zamanda edebiyatta solcu yaklaşımların güç kazanmasına, önde gelen yazarların Marksist ve komünist eserler yazmasına sebebiyet vermiştir. Edebiyattaki bu yeni dönemle birlikte hükümetin solcu yazarlar, entelektüeller ve aydınlar üzerindeki baskısı arttıkça edebiyat dünyasından da direniş artmış, edebiyattaki tepkiye ek olarak ülke genelinde Milliyetçi-Komünist grupların eylemleri sıkça görülür olmuştur (McDougall, 1980, s. 9). Milliyetçi hükümet ve Komünist parti arasındaki çekişme, partinin bir konferans düzenlemesine sebep olmuş, bu konferansta Mao Zedong parti sözcüsü ve önde gelen teorisyen olarak etkili konuşmalar yapmıştır (McDougall, 1980, s. 10).

Lu Xun, Çin Komünist Partisi hakkında eleştiriler yapmasına, partinin çoğu uygulamasını yanlış bulmasına ve bunlara karşı çıkmasına rağmen, özellikle öldükten sonra parti liderlerince Xun komünizmin destekçisi gibi gösterilmiş, Xun'un eserleri tekrar tekrar basılarak partinin prestij aracı olarak kullanılmıştır (Goldman, 1985, s. 180). Xun, hem milliyetçi hem de Komünist tarafı irdeleyerek kendine iki ucu da eleştirel, ortada yatay bir ideoloji benimsemesine ve özellikle hayatının son dönemlerinde Guomintang hükümetinin yanında Komünist partiyi de sert bir şekilde eleştirmesine rağmen parti tarafından partinin ve kurucu Mao Zedong'un en büyük destekçilerinden biri olarak gösterilmiştir. Lu Xun'un büyük hayranı olan Mao Zedong, Xun'un eserlerinden çok etkilenmiş, onun yazılarını kendine göre uyarlayarak Komünist parti çıkarlarına uygun halde yorumlamış ve partinin politik amaçlarına paralel şekilde kullanmıştır (Goldman, 1985, s. 180). Yani, Komünist Parti ve Mao Zedong, Lu Xun ve 4 Mayıs yazarlarının fikri olan edebiyatı bir silah olarak kullanma ideolojisini benimseyerek özellikle Xun'un yazılarını parti politikasına uyarlamışlar, Xun'un edebiyattaki öncülüğü ile kendi partilerine pay çıkarmışlardır. Mao Zedong Lu Xun hakkında şunları söylemiştir: "*Çin Kültür Devriminin önderi olan Lu Xun, sadece büyük bir edebiyatçı değil, aynı zamanda büyük bir düşünür ve devrimciydi... Kültürel cepheye en cesur, en doğrucu, en güvenilir, en sadık ve en gayretli ulusal kahramandı, tarihimizde eşi benzeri olmayan bir kahraman*" (Zedong, 1965, s. 372). Temelde ideolojilerinde büyük farklar olmasına rağmen Mao Zedong Lu Xun'u önder olarak görmüş ve eserlerini okuyarak Xun'u yakından takip etmiştir. Lu Xun'un Batı'ya ılımlı yaklaşımı ve Batı'dan gelecek etkileri benimseyişine, toplumun karanlık tarafını görmesi ve elitler dahil toplumun farklı kesimlerini birçok açıdan eleştirmesine karşılık Mao Zedong realist sosyalizmi benimseyen ve daha iyimser bir tavra sahip olsa da Xun'un fikirlerine ve yazılarına politik amaçları yolunda sık sık başvurmuş, Xun'un bir yazardan politik bir figüre dönüşmesine sebep olmuştur (Goldman, 1985, s. 182). Bu da 1936'da ölmesine rağmen Lu Xun'un hala önemli bir etkisinin olduğunu, fikirlerinin yaşadığını göstermektedir.

1949'da iktidara gelen Çin Komünist Partisi, Xun'un özellikle "Bir Delinin Günlüğü" öyküsünden çok etkilenmiş ve topluma olan görüşlerini bu öykü çerçevesinde şekillendirmişlerdir (Hua, 2011, s. 151). Xun'un öyküde anlattığı gibi, Çin Komünist Partisi de geleneksel Çin toplumunu, bireyi yiyen, tüketen ve gelişmesine engel olan bir sistem olarak görmüş, eski düzeni mutlaka değiştirerek yeni, komünist sosyalist bir düzen getirmeyi hedeflemişlerdir (Hua, 2011, s. 151). Mao Zedong'a göre Xun, "*büyük bir yazar, düşünür ve devrimci*"dir ve Xun'un etkisi 1966'da başlayan Çin'in geçmişine ve eski kültürüne bir tepki olarak doğan Çin Kültür Devrimi'nde zirveye ulaşmıştır (Hua, 2011, s. 152). Çin Kültür Devrimi, Mao Zedong ve Lu Xun isimlerinin sıkça duyulduğu bir süreci başlatmıştır. Bu devrim sırasında Lu Xun oldukça saygı duyulan ve takdir edilen bir yazara dönüşmüş ve eserlerinden

alıntılar neredeyse her konuşmada kullanılır, "Bir Delinin Günlüğü" başta olmak üzere Xun'un eserleri ders kitaplarında yer alır olmuştur.

2. BİR DELİNİN GÜNLÜĞÜ

Lu Xun'un politik ve edebi yönünü yansıtan en önemli eserlerinden biri, "Bir Delinin Günlüğü" öyküsüdür. Lu Xun bu eseri, devrimci fikirlerin yayın organlarından biri olan *Yeni Gençlik* dergisinin editörü Chin Hsin-yi'nin, kendisine Çin'deki hâkim düzeni temsil eden 'demir ev'i yıkacak bir umut olduğunu göstermesi üzerine yazmıştır. Bu açıdan, Çin halkını, geçmişini, politikasını, toplumsal ahlak gibi konuları değerlendirdiği en önemli ilk eserlerindedir. Lu Xun'un Modern Çin Edebiyatı'nda öncü olarak görülmesine önyak olan bu öykü, konu itibari ile Çin geçmişine ve alışlageldik yaşam tarzına karşı çıkan bireyin toplumla girdiği savaşı anlatmaktadır.

Öykünün başında anlatıcı, liseden tanıdığı ve uzun zamandır görmediği iki erkek kardeş olan arkadaşlarını görmeye gittiğini söyler (Hsun, 1972, s. 7). Fakat erkek kardeşlerden sadece büyük kardeşi görülebilir çünkü küçük kardeş ciddi bir hastalık geçirip tedavi görmüş ve yeni bir resmi kamu işine girmek için oradan ayrılmıştır. Büyük kardeş, küçük kardeşinin günlüğünü anlatıcıya vererek kardeşi orada olmasa da anlatıcının, küçük kardeşinin hastalığı hakkında bilgi sahibi olmasını sağlar. Anlatıcı, günlüğü alır, okur ve küçük kardeşin bir dönem ciddi bir "*herkesi kendine düşman görme*" kompleksine girmiş olduğunu söyler ve günlüğü tıbbi araştırmaları için kullanmaya karar verir (Hsun, 1972, s. 7). Günlüğün başlığını "Bir Delinin Günlüğü" olarak yazan anlatıcının kendisi olmadığını, günlüğü yazan kişi olan küçük kardeşin başlığı özellikle böyle yazdığını da önemle belirtir. Ne başlığı ve ne de günlükteki karakterlerin isimleri hariç her şey mantıksız da gelse içerikteki hiçbir noktayı değiştirmeden orijinaline sadık kalarak günlüğü okuyucuyla paylaştığını belirtir ve bu noktadan sonrasında okuyucuya, küçük kardeşin anlatımıyla günlük sunulur (Hsun, 1972, s. 7).

Küçük kardeşin başlığı 'Bir delinin günlüğü' olarak yazması, 'deli' kelimesinin anlamından yola çıkılarak, günlüğün yazarının aslında kendisini topluma uymayan, aykırı, toplumdan soyutlanmış ya da toplum tarafından ötekileştirilmiş bir birey olarak gördüğünü, bu bireyin toplum standartlarına uyum sağlamadığını ve toplumdaki diğer bireylerle eşit tutulmadığını göstermektedir. Küçük kardeş, 'deli' oluşunun sürecini de günlükte açıkça anlatmaktadır. Her şey, bu kardeşin bir gece gökyüzündeki Ay'ın daha parlak göründüğünü fark etmesiyle başlar. Geçen otuz yıl boyunca Ay'ı hiç bu şekilde görmediğini söyleyen yazar, Ay'ın böylesine parladığını görmesiyle birlikte geçen bu otuz garip yıl süresinde aslında karanlıkta yaşamış olduğunu anlar ve bu aydınlanmadan keyif aldığı belirtir, Ay ona farklı bir bilinç kazandırmıştır ve artık daha dikkatli olması gerektiğinin farkındadır çünkü komşularının köpekleri bu aydınlanmadan sonra kendisine artık farklı bakmaktadır (Hsun, 1972, s. 8). Öykünün bu noktası, Lu Xun'un görüşlerinin ve düşünce biçiminin yansımaları gibidir. Lu Xun'un hayatı ile karşılaştırıldığında, 1881 doğumlu yazar bu öyküyü yazıp yayımlattığında otuzlu yaşlardadır ve günlüğün yazarı da geçmiş otuz yılı karanlıkta geçirdiğini, bu otuz yıldan sonra aydınlanma yaşadığını ima etmektedir. Lu Xun da geçmiş otuz yıl boyunca eski Çin kültürüne, toplumun pasifliği ve cahilliğine, tıpta yanlış tedavi yöntemlerine ve yozlaşmaya maruz kalmış, bunlara karşı bir duruşu Chin Hsin-yi'nin de kendisine verdiği umutla edebi bir devrim başlatarak sergilemiştir, bu açıdan otuz yıllık süreç sonrası Lu Xun için de bir aydınlanma ve direniş sürecidir ve bu süreçte dikkatleri ve bakışları üzerine çekeceği için dikkatli olmalıdır.

Diğer gün, günlüğün yazarı olan küçük kardeş, Ay'ı görmediğini, insanların kendisine farklı, korkarak, sanki kendisi onları öldürecekmiş gibi baktıklarını ve artık vücudunu hasta hissettiğini yazar; bu hastalık, bir nevi insanlardan farklılaşmasının göstergesidir (Hsun, 1972, s. 8). Çevresindekiler birbirleriyle fısıltıyla konuşmaktadırlar ve yazar onun hakkında konuşmakta olduklarını bilmektedir. Yazara göre, onlar bir hazırlık içindedirler ve hazırlıkları neredeyse tamamlanmıştır. Sokakta kendisi ile ilgili tartışan bir grup çocuğa neden kendisine karşı bu tür bir tavır sergilediklerini sorar fakat çocuklar cevap vermeden kaçarlar, ne çocuklardan ne de yetişkinlerden

cevap alamaz. Bu da toplumla olan iletişimini kaybettiğinin göstergesidir. Küçük kardeşe göre, bu iletişimsizliğin muhtemel sebebi, yıllar önce çocukluğunda Çin'in feodal baskı dönemine ait yazıların üstüne ayağını basmış olmasının saygısızlık olarak algılanmasıdır (Hsun, 1972, s. 8). Burada bu karakterin, Lu Xun'un görüşlerini yansıttığı görülebilir. Lu Xun gibi bu karakter de eski Çin kültürü ve tarihinin değişmesi gerektiğini, eski olanın üzerine basarak yeni olanı yaşatmanın önemini vurgulamaktadır. Dikkat edilmesi gereken nokta şudur ki, günlüğün yazarı eski yazıların üstüne bastığında bugünün çocukları henüz doğmamıştır, onların bu olayı bilmesinin tek imkânı ebeveynlerin çocuklara anlatmış ve onları yönlendirmiş olmalarıdır; bu da yazara karşı çocuklarca sergilenen düşmanca bakış ve davranışları açıklamaktadır. Günlüğün yazarının çocuklarının bu yaklaşımını "Onlar, ebeveynlerinden öğrenmiş olmalılar" diyerek vurgulaması, aslında Lu Xun'un nesilden nesle geçen yeniliğe düşmanlık, eskiyi koruma isteği ve yeni olana olan tepkiye yaptığı bir vurgudur. Lu Xun da farkındadır ki, her ne kadar Çin Cumhuriyeti kurulmuş olsa da eski olanı silmek, topluma yeniyi kabul ettirmek zaman alacaktır çünkü yeni nesle eskinin mirası etkili bir biçimde aktarılmaktadır.

Toplum her ne kadar yozlaşmış olsa da günlüğün yazarı, çevresindekilerin gözlerinde kendisine bakarken şimdiye kadar hiç bu denli korku ve dehşet görmediğini söyler (Hsun, 1972, s. 9). Geleneksel ve eski kültüre bağlı toplum, içlerinde farklı ve yenilikçi, kendilerini eleştiren bir birey gördüklerinde korkmaktadırlar. Çünkü bu birey, topluma daha eleştirel bakmakta ve kendi görüşüne uygun olmayanı ayırt edebilmektedir. Örneğin günlüğün yazarı olan küçük kardeş, bir annenin, çocuğuna vurarak "Seni şeytan! Duygularımı yok etmek için senden ağız dolusu bir ısırık almak istiyorum!" dediğini duyar, bu anneye karşı çıkacağı sırada çevresindekilerin yeşil yüzlü ve uzun dişli insanlar olduğunu fark eder (Hsun, 1972, s. 9). Bu noktada acımasız ve duygusuz anneleri, canavar görünümü insanları fark eden birey yavaş yavaş toplumun gerçek yüzünü görmektedir. Bu insanlar, anneye karşı çıkmak yerine, annenin çocuğuna olan yaklaşımına gösterdiği tepkiden dolayı yazara alaycı bir şekilde kakkahayla gülerler, bu da toplumdaki ilişkilerin, değerlerin ve algının yozlaştığını, 'normal' algısının değiştiğini gösterir. Bu olanlara farklı açıdan bakıp karşı çıkan birey toplumun yozlaşmış düzenini bozmaya çalışacağından, toplum için bir tehdittir. Bu sebeple, ev halkı günlüğün yazarını (küçük kardeşi) evin içine çekip onu tanıımıyormuş gibi davranırlar, yazar çalışma odasına geçtiğinde ise onu o odaya kilitlerler. Toplum içinden yükselerek karşıt bir ses olan birey, toplumun en küçük ve ilişkiler açısından en sıcak ve güçlü yapıtaşı olan aile içinde bile ötekileştirilir ve sınırlandırılır. İçeri kilitlenen yazar, olanlara anlam vermeye çalışırken, birkaç gün önce köyden gelen bir kiracının, kendi abisine (büyük kardeşe) anlattıklarını hatırlar. Kiracı, köyde kötü şöhretli birini köylülerin öldüresiye dövdüğünü ve içlerinden bazılarının, cesaret artırması için ölen kişinin kalbini ve ciğerini pişirip yediğini anlatır. Bunun üzerine yazar, eleştirmek için onun sözünü keser, ve abisi ona tuhaf bir bakış atar. Yazar, şimdiki komşularının ve çevresindekilerin bakışıyla abisinin o günkü bakışının aynı olduğunu fark eder. Bu ayrıntı, yazarı baştan aşağı titretir ve şu gerçekle yüzleşmesine sebep olur: "Onlar insanları yiyorlar, bu yüzden beni de yiyebilirler... Onların hepsi insan-yiyenler" (Hsun, 1972, s. 9-10).

Yazar (küçük kardeş), yıllar önce eski yazılara bastığından beri olanları gözden geçirir ve aslında toplumun gizli bir dili, dil kullanım şekli ve dilde sembolik işaretleri olduğunu görür, ve toplum, kötü birey olarak belirlediklerini o yönde yetiştirmektedir. Yazar da o eski yazılara basmasıyla kendisinin de kötü birey olarak işaretlendiğine inanır çünkü çocukluğundan beri ne zaman kötü insanlar üzerine yazsa, bir insan ne kadar iyi olursa olsun onun kötü yanından bahsetse, abisinin desteğini görmüş ve bu yönde yönlendirilmiştir. Gece boyu uyuyamayan yazar (küçük kardeş), tarih hakkında okumaya karar verir. "Benim tarihimde kronoloji yok ve her sayfaya şu iki kelime karalanmış: Erdem ve Ahlak" diyen yazar, daha dikkatli olunca tarih boyunca özellikle aslında şu iki kelimenin tekrar edildiğini görür: "İnsanları ye" (Hsun, 1972, s. 10). Kendisi de bir insan olduğundan, yazar toplumdakilerin kendisini de yemelerinden korkar. Bu ayrıntı ile Lu Xun, köklü Çin tarihinde aslında bireyin

sindirildiğini, tarih boyunca sessizleştirildiğini ve boyun eğdirildiğini vurgulamaktadır.

Ertesi gün küçük kardeşin (günlüğün yazarının) odasına yemek getirilir, yemekte balık vardır. Balıkların beyaz gözlü ve ağzı açık görüntüsünü insan yiyen insanlara benzeten yazar (küçük kardeş), önce birkaç ağız dolusu lokma alır, yer; fakat, yediğinin balık eti mi yoksa insan eti mi olduğunu anlayamadığından geri kusar. Abisi onu kontrol etmesi için doktor olarak yaşlı bir adam getirir, fakat yazar bu kişinin öldürme arzusu barındıran bakışlarından doktor kılığına bürünmüş bir cellat olduğunu anladığını, nabzına bakma bahanesiyle kendisinin ne kadar kilo aldığını kontrol ettiğini söyler. Yaşlı adam kendisine "*Hayal gücünün seni alıp götürmesine izin verme, birkaç gün dinlen*" der fakat yazar, doktorun bunları daha fazla kilo alması ve kendisini yediklerinde daha fazla ete sahip olmaları için söylediğini düşünür (Hsun, 1972, s. 11). Tüm bunlara karşılık yazar kendisinde bir cesaret ve güven hissettiğinden, toplumun bu oyununa karşı kahkahalarla cevap verir ve yaşlı adam ile abisi şaşkınlıkla ona bakakalır, yazar, bunca aldatmacanın ve sırların olduğu toplumda, kendi cesur ve dürüst kahkahalarını onlara karşı şaşırtıcı bir protesto olarak kullandığını gösterir. Dahası, yazar kendi cesurluğunun, toplumun onu yeme isteğini artırdığını da söyler (Hsun, 1972, s. 11). Yazar, yaşlı adamın giderken abisine "*Bir an önce yenmeli*" dediğini ve abisinin de başıyla onayladığını görür, her ne kadar şaşırsa da bunu zaten bir süredir beklediğini söyler (Hsun, 1972, s. 12). Bu gerçek, bir insan eti-yiyen kardeşi olarak kendisinin de yeneceğini yazara gösterir.

Bu olayı izleyen birkaç gün boyunca yaşlı adam hakkında düşünen yazar (küçük kardeş), yaşlı adamın gerçekten bir doktor olduğuna ihtimal verse de onun da bir insan eti-yiyen olduğuna emin olduğunu söyler (Hsun, 1972, s. 12). Zaten yaşlı adamın aile büyüklerinden birinin yazdığı şifalı bitkiler kitabında da insan etinin haşlanıp yenilebileceği yazmaktadır, bu da yazarın yaşlı adam hakkındaki görüşlerini destekler. Onun dışında, yazar, abisi hakkındaki şüphelerinde haklı olduğunu göstermeye çalışır. Çocukken abisinin kendisine insanların çocuklarını yemek için değişik tokuş ettiğini söylediğini hatırlar ve şimdi taşlar yerine oturmaya başlamıştır, abisinin de artık bir insan-yiyen olduğuna ve tüm kalbiyle bunu desteklediğine emindir (Hsun, 1972, s. 12).

Toplum hakkında da bir ayrıntıyı fark eden yazar, toplumdakilerin, yiyecekleri insanları kendi elleriyle öldürmediklerini, bunun cinayet suçu olacağından, bu suçtan kendilerini kurtarmak için yiyecekleri kişiye tuzaklar kurarak kendini öldürmesini sağladıklarını ve sadece ölü insan eti yediklerini gözlemler, bu da toplumun sorumluluk almadığını, kişinin kendini onlara yem ettiğini yazara gösterir (Hsun, 1972, s. 13). Bu noktada toplumu bu düşüncelerden vazgeçirmeye çalışan yazar, ilk olarak abisinden başlamaya karar verir. Bu sırada odasına abisinden daha genç biri girer, giren kişiye insan eti yemenin doğru olup olmadığını sorar, o da şaka ile karışık kıtlık olmadığı sürece böyle bir şeyin düşünülemeyeceğini belirtir (Hsun, 1972, s. 14). Günlüğün yazarı, bu kişinin de insan eti yediğini anlar fakat abisine göre daha sorgulayıcı bir kişiliktir. Yazar ısrarla neden insan eti yediklerini sorduğunda ise bu genç kişinin cevabı "*Öyle olabilir... Her zaman öyleydi...*" olur; buna karşılık yazar "*Her zaman öyle olması, bunun doğru bir şey olduğunu mu gösterir?*" diye sorar ve aldığı cevap "*Bu tür şeyleri seninle tartışmamalıyım. Her neyse, bunun hakkında konuşmamalısın. Kim bunla ilgili konuşursa o yanlış yapıyordur*" olur (Hsun, 1972, s. 14). Gözlerini açıp ayağa kalktığı anda ise adamın kaybolduğunu görür. Abisinden genç olsa da bu adamın da insan eti yediğine ve çocuklarına da yedirdiğine emindir. Belli ki, Lu Xun'un da vurguladığı gibi, Çin toplumunda geleneksel düzen ne kadar yanlış olursa olsun, o düzene karşı çıkmak daha fazla yanlış ve hatalıdır, bunun bilincinde olarak yanlışla göz yummak hatta ortak olmak toplumca kabul görmek için gereklidir.

Toplumun içinde bulunduğu bu atmosferde birbirini yemek isterken bir diğer yandan da diğerleri tarafından yenmekten korkarak şüphe içinde yaşamının tam bir zulüm olduğunu düşünen yazar, bir adım atıp bu tür hayat tarzından kurtularak işlerinde, evlerinde daha rahat yaşamalarının mümkün olduğunu söyler (Hsun, 1972, s. 15). "*Fakat, babalar ve oğullar, kocalar ve kadınlar, erkek kardeşler, arkadaşlar, öğretmenler ve öğrenciler, ezeli düşmanlar ve hatta yabancılar, hepsi bu tezgâhın içinde, o adımı atmamak için birbirlerinin cesaretini kırıp birbirlerini engellemekte*"dirler (Hsun, 1972, s.

15). En azından abisini bu döngüden kurtarmak ve kendisine de bir çıkar yol bulmak isteyen küçük kardeş, abisi ile konuşmaya karar verir. Konuşmasına ilkel insanlarla gelişmiş insanın farkından bahsederek başlar. İlkel insanlar ilk başta insan eti yerken, aralarından bazıları "iyi insan olmak" istedikleri için insan eti yemeyi bıraktıklarını ve gerçek insan olduklarını belirtir (Hsun, 1972, s. 15). Bu noktada günlüğün yazarı (küçük kardeş), Lu Xun'un Darwinizm'e atıfta bulunduğu şu cümleleri söyler:

Ama bazıları hala insan eti yiyor—tam da sürüngenler gibi. Bazıları balığa, kuşa, maymuna ve sonunda insana dönüştü; ama bazıları iyi olmaya çalışmıyor ve hala sürüngen olarak kaçıyorlar. İnsan yiyenler, kendilerini insan yemeyenlerle karşılaştırınca, nasıl da utanmalılar. Herhalde sürüngenler maymunların önünde daha az utanırdı. (Hsun, 1972, s. 15)

Burada, Lu Xun'un ilkel insan ve sürüngen dediği, modernizmi kabul etmeyen, geçmişe bağlı ve evrim geçirerek gelişmeyi reddeden insandır, yeniliği reddederek eski alışkanlıklarını sürdürmeye çalışan ama modern dünyada sürünen insandır. İyi insan olmayı kabul etmiş, gerçek insana dönüşmüş olan kişi ise modern dünyaya ayak uyduran, geleneğin ve geçmişin zincirlerinden kurtulan kişidir. Belli ki geçmişe bağlılık ve ilkelik utanç kaynağıdır ve bundan kurtulmak gerekmektedir.

Günlüğün yazarı, geçmişte çocuklarını pişirip krallara ve otorite sahibi insanlara ikram etmiş olan kişilerden bahseder, bunların geçmişte kaldığını ve artık değişim gerektiğini, bireyin bu düzene karşı çıkarak değişimi başlatabileceğini belirten yazar, abisinden topluma direnmesini ve iyi insan olmasını ister (Hsun, 1972, s. 16). Abisiyle bu konuşmayı yaparken komşuları ve bir grup insan da bahçelerinin sınırında onları izlemektedirler. Yazar, onların insan eti yiyen bir grup olduğunu bildiğini belirtir ama içlerinden bazıları sanki değişmek istiyor ama diğerlerinin tepkisinden korktuğu için bunu dile getiremiyor gibidirler. Yazar ve abisine yüzlerinde delice bir gülümsemeyle bakmaktadırlar. Bunun üzerine yazarın abisi "Çabuk çıkın buradan, hepiniz! Deli bir insana böyle bakmanın anlamı ne?" diye bağırır (Hsun, 1972, s. 16). O anda günlüğün yazarı (küçük kardeş) aydınlandığını ve toplumun oyununu gördüğünü söyler. Toplum asla duruşunu değiştirmeyecektir, asıl planları yazara da 'deli' demeleri gibi yöntemlerle bireyi ötekileştirmek, yalnızlaştırmak, etiketlemektir. Bunu yaparak dışladıkları birey kendini öldürürse sonunda onu yiyecekler, öldürmezse de ölene kadar topluma minnet duyacak ve direnemeyecek, toplum düzenini bozmayacaktır; günlüğün yazarı artık bu yöntemin, toplumun "eski numarası" olduğunu bilmektedir (Hsun, 1972, s. 17). Buna karşılık topluluğa bağırarak "Değişmelisiniz, kalbinizin derinliklerinden değişmelisiniz! ... Gelecekteki dünyada insan-yiyenlere yer olmayacağını bilmelisiniz!" der ve topluluğun önünden alınıp odasına kapatılır (Hsun, 1972, s. 17). Bu cümleler, Lu Xun'un müjdecisi olduğu yeni ve modern dünyada eski geleneksel bireye yer olmadığını vurgulamaktadır ve Çin toplumu değişmezse yeni dünyada eski yöntemlerle var olamayacaktır.

Odasında kaç gün geçirdiğini bilmediğimiz yazar (küçük kardeş), bu süre zarfında abisi ve ailesi hakkında düşünür ve bazı gerçeklerin farkına varır. Beş yaşında ölen kız kardeşini, abisinin yediğini ve annesinin de bunun bilincinde olduğunu şimdi fark ettiğini söyler. Zaten bir kez abisi kendisine eğer ebeveynlerinden biri hasta olursa kendi etlerinden bir parça koparıp ebeveynlerine yedirmenin onları iyileştireceğini söylemiştir. Bu durumda bir vücudun bir parçası yenebiliyorsa tamamı da yenebilir (Hsun, 1972, s. 18). Küçük kardeş artık dört bin yıllık tarih boyunca insanların hep insan eti yediğini anlamıştır. Ve kız kardeşi öldüğünde evin idaresini ele alan abisinin, kendilerinden habersiz pirinç ve diğer yemeklere katarak onlara da kız kardeşin etinden yedirdiğini, kendisinin de muhtemelen kız kardeşinin etini yemiş olduğunu kabul eder ve şimdi sıra kendi etindedir. Burada kendisine şu soruyu sorar: "Nasıl olur da dört bin yıllık insan eti yenilen bir tarihin içinde büyümüş benim gibi bir adam—bundan ilk başta hiç haberim olmasa da—gerçek insana dönüşmeyi umabilir?" (Hsun, 1972, s. 18). Görülmektedir ki, son günlerde yaşadığı farkındalık ve kendinin de bu kültür ve tarih içinde büyümüş bir birey oluşunu ve kız kardeşinin etini yemiş olabileceğini kabullenmesi, günlüğün yazarında (küçük kardeş) bir vazgeçiş ve kabullenmeye sebep olur. Kendisi de köklü bir

yozlaşmış tarihe sahip olan bu toplumun bir parçasıdır, bu haldeyken bu tarihe karşı gelemeyeceğini, yenik düşeceğini düşünür çünkü kendi ailesi de çocukluktan beri kendisini toplumun diğer üyeleri gibi yetiştirmiştir. Günlüğün son cümlelerinde ise "Belki hala insan eti yememiş çocuklar vardır. Çocukları kurtarın..." olur (Hsun, 1972, s. 18). Günlüğü okuyucuya aktaran yazara, günlüğün yazarı olan küçük kardeşin abisi de kardeşinin artık bir kamu işinde çalışmakta olduğunu söylemiştir. Buradan da bu kişinin toplumdan biri olduğu, direnişinde pes ettiği ve bu sistemin bir parçası olarak eleştirdiği tarihe hizmet ettiği anlaşılmaktadır. Bu noktada Lu Xun, benliğini oluşturan ve şekillendiren Çin tarihi ve kültürü içinde büyük bir direnişin ve yeni bir oluşumun ön ayağı olmasının yanında, kendisinin bir parçasının da hala bu kültür ve tarihin izleri taşıdığını kabul ederek umudunu gelecek ve kirlenmemiş kuşaklara bağladığını göstermektedir.

Sonuç

Sonuç olarak, "Bir Delinin Günlüğü", Lu Xun'un Çin tarihindeki duruşunu birçok açıdan yansıtmaktadır. Çin'in köklü tarihine karşı çıkan Lu Xun, artık yeni bir tarih yazmak gerektiğine inanarak geleneksel kültür ve tarihi eleştirip Çin toplumunu modernizm tabanında yeni bir sürece çekmeye çalışmıştır. Bu süreçte, "Bir Delinin Günlüğü"nde de resmettiği gibi ötekileştirilmiş, eleştirilmiş ve sınırlandırılmaya çalışılmıştır. Çin toplumunun 'deli'si olarak Lu Xun, aynı kültürde ve tarihte büyüdüğü bu topluma karşı durmaya çalışsa da, kendisinden sonra gelecek, yeni modern toplumda yetişen bireylerin eski kültür ve tarihe daha iyi direneceğinin sinyallerini de vermiştir. Bu konuda onlara hem yol göstericilik yapmış hem de köklü Çin toplumuna ve tarihi geleneksel bireylere onlara karşı çıkabilecek nesillerin olduğunu da göstermiştir. Yazıları ve düşünceleriyle etkilediği Mao Zedong gibi bireyler ve komünist gruplar gibi yenilikçi topluluklar, "Bir Delinin Günlüğü"nde Lu Xun'un belirttiği gibi gelecekteki, eski kültür ve tarih tarafından yozlaştırılmamış ve değerleri bozulmamış yeni nesilleri bu tarih ve kültürün etkilerinden korumanın önemini ortaya koymaktadır. Çin toplumunun 'deli'si Lu Xun, amacında ve yönteminde böylece başarılı olmuştur.

Kaynakça

- Davies, G. (2013). *Lu Xun's revolution* (1. Baskı). Harvard University Press.
- Goldman, M. (1985). *The political use of Lu Xun in the cultural revolution and after*. L. Qu-Fan Lee (Ed.). *Lu Xun and his legacy*. (s. 180-197) içinde. University of California Press.
- Hsun, L. (1972). "A madman's diary" *selected stories of Lu Hsun* (1. Baskı). (Y. Hsien-yi ve G. Yang, Çev.). Foreign Languages Press. (1919).
- Hsun, L. (1972). "Preface to the first collection of short stories, call to arms". *selected stories of Lu Hsun* (1. Baskı). (Y. Hsien-yi ve G. Yang, Çev.). Foreign Languages Press. (1922).
- Hua, Y. (2011). *China in ten words* (1. Baskı). (A. H. Barr, Çev.). Pantheon Books.
- McDougall, B. S. (1980). *Mao Zedong's "Talks at the yan'an conference on literature and art": A translation of the 1943 text with commentary* (1. Baskı). Center for Chinese Studies University of Michigan.
- Zedong, M. (1965). "On new democracy". *Selected works of Mao Zedong* (2. Baskı). Beijing. Foreign Languages Press.

Sorumlu Yazar / Corresponding Author: Yusuf SAYAR

Çatışma Beyanı / Conflict Statement: Yazar bu çalışma ile ilgili taraf olabilecek herhangi bir kişi ya da finansal ilişkisinin bulunmadığını, herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığını beyan etmiştir.

Etik Beyanı / Ethical Statement: Yazar bu makalede "Etik Kurul İzni"ne gerek olmadığını beyan etmiştir.

Destek ve Teşekkür / Support and Thanks: Yazar bu çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmadığını beyan etmiştir.

Yayımlanan makalede araştırma ve yayın etiğine riayet edilmiş; COPE (Committee on Publication Ethics)'nin editör ve yazarlar için yayımlanmış olduğu uluslararası standartlar dikkate alınmıştır.